

Liangjiecheng, Huang; Weiqiang, Li; Zikai, Xu; Hongli, Sun; Danfeng, Ai; Yinfeng, Hu; Shigi, Wang; Yu, Li; Yanyan, Zhou:

Závažnost kyberšikany má vliv na intervenci kolemjdoucích mezi vysokoškoláky: Role pocitu odpovědnosti a empatie.

In Psychology Research and Behavior Management, 2023, stránky 893 – 903.

Souvislosti:

Zásah přihlížejícího může oběti kyberšikany ochránit před újmou. Předchozí studie zjistily, že závažnost je jedním z důležitých faktorů, které ovlivňují rozhodnutí zasáhnout.

Cíl:

Zjistit vliv závažnosti incidentů kyberšikany na záměr přihlížejícího zasáhnout na sociálních sítích.

Účastníci a metody:

Incidenty kyberšikany s různou mírou závažnosti jsme prezentovali prostřednictvím scénářů zahrnujících fiktivní zprávy a komentáře na Weibo (Čínská obdoba Twitteru). Účastníci byli vystaveni fiktivnímu incidentu kyberšikany a požádáni o vyplnění dotazníku včetně měření proměnných, které nás zajímají.

Výsledky:

Naše výsledky ukázaly, že závažnost incidentů pozitivně ovlivnila záměr přihlížejícího zasáhnout prostřednictvím zprostředkování pocitu odpovědnosti. Empatie zmírnila vliv závažnosti incidentu na záměr přihlížejícího zasáhnout.

Závěr:

Výsledky současné studie pomáhají pochopit chování přihlížejících v případě kyberšikany a poskytují praktické vodítko pro intervenci při incidentech kyberšikany.

Rozšířenost kyberšikany na sociálních sítích (Social Network Sites - SNS) mezi vysokoškolskými studenty může mít škodlivé účinky na vnímání, náladu a chování jedince. Zatímco předchozí studie se zaměřovaly na kyberšikany mezi dětmi a dospívajícími, je důležité zabývat se touto problematikou i mezi vysokoškolskými studenty. Je důležité porozumět faktorům, které ovlivňují zásah přihlížejícího při incidentech kyberšikany na SNS, včetně závažnosti incidentu a role empatie přihlížejícího.

Závažnost incidentu kyberšikany je klíčovým faktorem, který ovlivňuje záměr přihlížejících zasáhnout. Kolemjdoucí mají tendenci vyhodnocovat závažnost incidentů předtím než zasáhnou. Závažnější incidenty vyvolávají vyšší záměry zasáhnout. Model intervence přihlížejícího naznačuje, že pocit odpovědnosti rozhodne, zda přihlížející zasáhne, a studie ukázaly, že vyšší vnímaná odpovědnost vede k vyšším záměrům zasáhnout tváří v tvář kyberšikaně.

Studie formuluje 3 hypotézy:

H1: Přihlízející, kteří jsou konfrontováni se závažnějším incidentem kyberšikany na SNS, budou mít vyšší úmysl zasáhnout.

H2: Závažnost incidentu kyberšikany pozitivně ovlivňuje záměr přihlízejícího zasáhnout a je prostředkováno zvýšeným pocitem odpovědnosti.

H3: Empatie má vliv na záměr přihlízejícího zasáhnout v závislosti na vážnosti incidentu. Pro přihlízející s nízkou mírou empatie je jejich záměr zasáhnout významně vyšší při vysoké míře závažnosti útoku než v případě incidentů s nízkou závažností. U přihlízejících s vysokou mírou empatie je vysoký záměr zasáhnout bez ohledu na závažnost incidentu.

K ověření těchto hypotéz byly provedeny tři experimenty.

Experiment 1

V této studii autoři získali 80 vysokoškolských studentů z univerzity v Ningbo, kteří se zúčastnili experimentu o kyberšikaně. Jejich průměrný věk byl 21,91 let. Všichni účastníci byli etnika Han, pracovníci, měli normální zrak a podepsali formulář informovaného souhlasu.

Podněty použité v této studii zahrnovaly prezentaci fiktivního scénáře kyberšikany prostřednictvím zpráv a komentářů na Weibo. Scénář zobrazoval incident kyberšikany, v němž oběť, Xiaowen, napsala komentář "Důrazně podporuji!" a následně byla uražena šikanujícím Xiaojianem, který odpověděl buď "Jsi hlupák!", nebo "Jsi imbecil!" Byl proveden pilotní experiment s cílem ověřit rozdíl ve vnímané závažnosti mezi oběma odpověďmi, který odhalil významný rozdíl v závažnosti.

Studie použila sedmipoložkovou škálu převzatou z předchozího výzkumu k posouzení záměru účastníků zasáhnout ve scénáři kyberšikany prezentovaném prostřednictvím fiktivních zpráv a komentářů na Weibo. Položky zahrnovaly akce, jako je sdělení oběti, že reakce šikanujícího není v pořádku, žádost o omluvu, nahlášení incidentu správci Weibo, utěšení oběti, poskytnutí rady a vyjádření pobavení nebo podobného chování. Účastníci hodnotili pravděpodobnost provedení každé akce na šestibodové Likertově škále s vysokou vnitřní konzistencí (Cronbachovo $\alpha = 0,87$).

V této studii byli účastníci náhodně zařazeni do jedné ze dvou experimentálních podmínek (vysoká nebo nízká závažnost) a byl jim předložen titulní příběh o vyšetřování zkušeností uživatelů na Weibo. Poté sledovali fiktivní zprávy a komentáře na Weibo po dobu nejméně tří minut a následně vyplnili dotazník, který obsahoval položky pro kontrolu manipulace, závislá opatření a demografické informace. Nakonec byli účastníci informováni o povaze experimentu. Tento postup byl navržen tak, aby zkoumal vliv závažnosti incidentu kyberšikany na záměr přihlízejících zasáhnout na sociálních sítích.

Studie provedla kontrolu manipulace, aby se ujistila, že závažnost incidentu byla účastníky vnímána odlišně v podmínkách vysoké a nízké závažnosti, což bylo potvrzeno t-testem nezávislého vzorku. Výsledky také ukázaly, že závažnost incidentů kyberšikany významně ovlivnila záměr přihlízejících zasáhnout, přičemž incidenty s vyšší závažností vedly k většímu záměru zasáhnout. Tato zjištění naznačují, že závažnost hraje důležitou roli při intervenci přihlízejícího na platformách sociálních sítí.

Experiment 2

Experiment 1 odhalil vliv závažnosti incidentu na záměr přihlížejícího zasáhnout. Na tomto základě byl v experimentu 2 použit stejný materiál k dalšímu zkoumání role pocitu odpovědnosti.

Velikost vzorku byla 165 osob, které se skládaly z 65 mužů a 102 žen, s věkovým rozmezím 18 až 25 let a průměrným věkem 21,22 let. Všichni účastníci byli praváci, měli normální zrak, patřili k etniku Han a poskytli informovaný souhlas.

Scénář kyberšikany použitý v experimentu 2 byl totožný s experimentem 1.

V této studii byla provedena opatření k posouzení vnímané závažnosti a záměru účastníků zasáhnout v případě kyberšikany, jakož i jejich pocitu odpovědnosti za zásah. K měření těchto pocitů odpovědnosti byly použity čtyři položky převzaté z předchozí studie a všechny položky byly měřeny na sedmibodové Likertově škále s vysokou úrovní vnitřní konzistence (Cronbachovo $\alpha = 0,80$). Účastníci byli náhodně zařazeni do podmínky s vysokou nebo nízkou závažností a jejich pocitu odpovědnosti byly hodnoceny po vyplnění položek pro kontrolu manipulace.

Studie zkoumala vztah mezi závažností incidentů kyberšikany a pocitem odpovědnosti přihlížejících zasáhnout. Výsledky ukázaly, že účastníci, kteří byli svědky závažnějších incidentů, vnímali vyšší pocit odpovědnosti zasáhnout než ti, kteří byli svědky méně závažných incidentů. Tento pocit odpovědnosti následně podpořil záměr účastníků zasáhnout a představoval 54,40 % celkového vlivu závažnosti incidentu na záměr přihlížejících zasáhnout, což zdůrazňuje zprostředkující roli pocitu odpovědnosti ve vztahu mezi závažností incidentu a zásahem přihlížejících.

Experiment 3

Cílem experimentu 3 bylo prozkoumat roli empatie ve vztahu mezi závažností incidentu a záměrem přihlížejícího zasáhnout, a to pomocí designu mezi subjekty, jehož účastníky byli vysokoškolští studenti.

Výzkumníci použili k měření empatie účastníků Index interpersonální reaktivity (čínské vydání; IRI-C). IRI-C se skládal z 22 položek a čtyř subškál: přebírání perspektivy, síla fantazie, empatické obavy a osobní tíseň. Účastníci hodnotili své odpovědi na pětibodové Likertově škále a míra měla vysokou vnitřní konzistenci (Cronbachovo $\alpha = 0,82$). Výzkumníci pak použili mezisubjektový design ke zkoumání moderující role empatie v účinku závažnosti incidentu na záměr přihlížejícího zasáhnout.

Výsledky ukázaly, že empatie zmírnila vliv závažnosti incidentu na záměr přihlížejícího zasáhnout, přičemž přihlížející s nízkou empatií vykazovali vyšší záměr zasáhnout u incidentů s vysokou závažností ve srovnání s incidenty s nízkou závažností, zatímco přihlížející s vysokou empatií měli vysoký záměr zasáhnout bez ohledu na závažnost incidentů.

Závažnost incidentů kyberšikany má významný vliv na záměr přihlížejících zasáhnout, přičemž incidenty s vysokou závažností vedou k vyšší pravděpodobnosti zásahu. Posouzení závažnosti incidentů kyberšikany však může být náročné kvůli vzdálenosti a neviditelnosti šikanujícího a oběti, což přihlížejícím znesnadňuje určení závažnosti incidentu. Budoucí výzkum by měl zkoumat klíčové charakteristiky incidentů kyberšikany, které ovlivňují hodnocení závažnosti ze strany přihlížejících.

Studie má několik omezení, která je třeba vzít v úvahu.

Zaprvé, podnětový materiál použitý ve studii byl omezen sociální sítí Weibo a typy incidentů kyberšikany byly pouze jednotlivé. Není tedy jasné, zda lze závěry zobecnit na jiné SNS a jiné typy incidentů kyberšikany

Za druhé, studie měřila pouze záměr přihlížejícího zasáhnout, a nikoli skutečné chování při zásahu, což nemusí přesně odrážet chování v reálném světě.

Za třetí, studie byla provedena online, což může vnášet cizí proměnné, které by mohly ovlivnit výsledky.

Konečné výsledky by mohla ovlivnit i absence prázdné kontrolní skupiny a potenciální rozdíly v situaci před zásahem.